

Az irodalom kapuin kopogtat Harencsár László

Harencsár Lászlót Szarvason elsősorban, mint tűzoltót, és jókedélyű embert ismerik. Egyelőre kevesen tudják róla azt, hogy már két esztendeje foglalkozik irodalommal, nevezetesen verseket, groteszk történeteket, novellákat vet papírra, azaz a kor technikai színvonalának megfelelően írja be számítógépes szövegszerkesztőjébe. Eleddig a világháló adta lehetőségeket kihasználva lépett kapcsolatba amatőr és profi alkotókkal, ahol tetszést arattak művei, az elmúlt esztendőben személyes meghívást is kapott egy Török Mónika vezette szentendrei irodalmi kör délutánjára.

Az irodalommal kapcsolatos terveiről úgy nyilatkozott, hogy mindig van, ami foglalkoztatja, most is dolgozik egy kisregényen, s a dolog természetéből fakadóan jólesik neki, ha művei nyilvánosságra kerülve másokat is elgondolkodtatnak, másoknak is élményt, örömet okoznak. Harencsár László most lapunk hasábjain egy távolkeleti műfajjal, a haiku-költéssel mutatkozik be olvasóinknak. Fogadják szeretettel.

Haiku

A haiku a japán költészet egyik jellegzetes versformája, mely a 20. század elejétől egyre több nyelv irodalmában megjelent. Három sorból áll, melyek rendre 5, 7 és 5 morásak (a fordításokban szótagosak). Egyebekben formailag kötetlen, a sorvégek – mintegy mellékesen – rímelhettek, de ez nem elő-

írás. A haikut ugyanakkor nagyon erős zeneiség jellemzi, részben a szimmetrikus forma ritmusa, részben a magán- és mássalhangzók hangulati értéke miatt, melyekre a vers rövidsége miatt a befogadó is nagyobb figyelemmel van.

A tradicionális haiku elméletének kidolgozójaként a 17. század második felében élt Macuo Basót tartják számon. A műkedvelők

összejövelelein születő *haikai no renga* sokszor szójátékokra épülő, humoros vers volt – Basó volt az első, aki súlyosabb tartalommal töltötte meg. Ugyanakkor ő is írt könnyedebb alkotásokat (*kdzsóku* – bolond vers) a háromsoros formában, ezen irányzat folytatója a 18. századi Karai Szenrdzsú. A basói elképzelések megújítói a 18. században Josza Buszon és – részben a 19. század elején – Kobajasi Issza voltak. A 19. század végén Maszaoka Siki lehelt új életet a haikuba, ő alkotja meg magát a szót is.

Az európai lírai műfajokkal ellentétben a haiku nem énközpontú. A természeti jelenségek leírása nem a szubjektum állapotának megjelenítésére szolgál, csupán egyszerű rögzítése azoknak. Ezen elvet úgy hívják: *szono mama* (éppen ilyen). Mivel a szöveg nem utal a művész saját értelmezésére, a befogadás alkotó jellege erős hangsúlyt kap, az olvasó ugyanolyan aktív részesévé válik a folyamatnak, mintha a tankából elhagyott két sornyi reflexiót kéne hozzáfűznie a haikuhoz. Basó szavaival: „*a harang egyhangú kongása után fülünkben még hosszan zúg ez a hang... Ugyanígy a vers elolvasása után is valamilyen hang-*

nak még tovább kell visszhangoznia az olvasóban”.

A hagyományos haiku tematikája olyannyira a természethez kötött, hogy az évszázadok során egyfajta lexikon alakult ki az egyes évszakokhoz kötődő kifejezésekből, szavakból (növények és állatok, ünnepek stb.); sok antológia ezen évszak-szavak (*kigo*) alapján csoportosítja a verseket, nem pedig költők vagy korszakok szerint.

Magyar haiku költők: Jékely Zoltán, Károly György, Ladányi Mihály, Ladik Katalin, Márai Sándor, Mészöly Miklós, Nemes Nagy Ágnes, Török Mónika, Zelk Zoltán...

Saját haikuk:

ŐSZ

Ázott kutyaszar
ráhullik egy falevél
szomorú az ősz

TAVASZ

Hóvirág nyílik
a rozdszagú, nyálas,
oszló avarban

ÜNNEP

Csillagszórós éj
kihült egy hajléktalan
gyertyát is gyújtok...

TÉVÉ

Tűszok, halottak
vajon, kit szavaznak ki?
ez a sör langyos!

FLÓRA MORTE

Szakíts virágot!
Halott színek kezében
És Te, gyönyörködsz?!

MA

Kártyával fizetsz
PIN-kódod örömfórrás
egy kód vagy te is

MÁR

Szarkaláb szemem,
varjúkárógás hangom,
szárnyatlan élek

MAGÁNY

Kék füstkarika
eloszlik a glória
borszagú éjben

PICASSO

Láttam galambot
fekete volt, károsott
csúnyán lefosott!

CICA

Tollak a hóban
gözölgő, friss vércseppek
számszélét nyalom

Szarvas, képeslapokon

Ismét egy ritka és különleges lapot szeretnék bemutatni az olvasóknak. Remélem akad olyan olvasó aki kedvet kapott a képeslap gyűjtéshez, sajnos igen kevesen gyűjtjük a szarvasi képeslapokat. Egészségház. Épült 1799-1801 között. A hírneves Bárány Vendégfogadóként működött. 1849. július elején itt szállt meg Petőfi Sándor is. Az épület 1949-ig posta-, és adóhivatalként működött. 1958-tól szakorvosi rendelőintézetnek ad helyet.

Szenczi János